

Jaarrapport Beheerswerken Hobokense Polder

Datum: 30/01/2012

auteur: Wim Mertens

1.1 Gegevens van het erkend natuureservaat

- Naam erkend natuureservaat: Hobokense Polder
- Nummer erkend natuureservaat: 150
- Evolutie reservaatstatus:
- Evolutie erkenning: erkend
- Overzicht van de huurcontracten: nihil

2 Beheersverslag beheerswerken Hobokense Polder 2011

2.1 Overzicht uitgevoerde éénmalige beheerswerken

Door de zeer geschikte weersomstandigheden in het najaar werd besloten om het met schietwilgen dichtgegroeide gedeelte van de plas Ruitershoek af te plagen teneinde open water en moerasvegetaties in stand te houden (zie Afbeelding 1).

Afbeelding 1: Geplagde zone in de Ruitersplas.

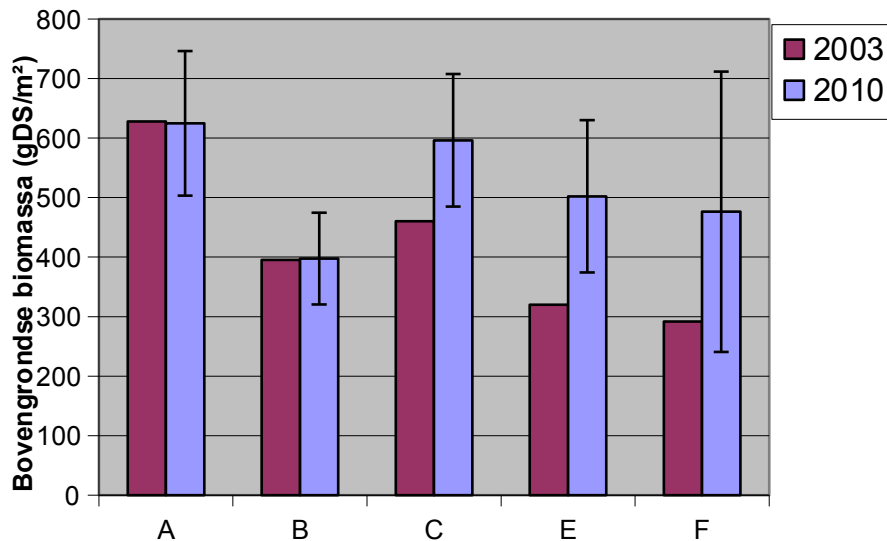
2.2 Overzicht van de problemen die ontstaan zijn bij het uitvoeren van het onderhoudsbeheer

Geen

2.3 Opmerkelijke evoluties en waarnemingen

Uit een vergelijking van de biomassaproductie in 2003 en 2010 van enkele hooilanden blijkt dat de productiviteit van de reeds jarenlang beheerde hooilanden in het Centrale deel welke slechts één keer per jaar worden gemaaid (zie C, E en F in Afbeelding 2) sterk is toegenomen. Uit wetenschappelijke literatuur blijkt dat de soortenrijkdom van graslanden het hoogst is bij

een gemiddelde productiviteit (300 tot 600 g droge stof/m² voor N-gelimiterde graslanden) en lager bij lage (< 200 g DS/m²) en hoge productiviteit (> 800 g DS/m²)¹. Op basis van deze resultaten hebben we beslist om de hooilanden in het Centrale deel in de toekomst twee keer per jaar te maaien.

Afbeelding 2: Productiviteit van enkele hooilanden in de Hobokense Polder. Hooilanden A en B liggen op oorspronkelijk niveau, zijn minder dan 10 jaar in beheer en worden twee keer per jaar gemaaid; hooilanden C, E en F liggen op opgehoogde grond, worden al meer dan 15 jaar beheerd en worden één keer per jaar gemaaid.

Na de vorstperiode met sneeuw in december en januari werd een visstrefte vastgesteld op het Broekskot. Ca. 15 grote karpers en 1 grote snoek (> 0,8 m) lieten hierbij het leven. Waarschijnlijk ontstond onder het met sneeuw bedekte ijs zuurstoftekort in het water wat de grote vissen fataal werd.

Opmerkelijke waarnemingen:

Planten:

- rond wintergroen: nieuw voor reservaat
- veelwortelig kroos: nieuw voor reservaat
- kikkerbeet: op nieuwe plek
- rode ogentroost: sterke uitbreiding
- grote lisdodde: sterke uitbreiding op Broekskot, waarschijnlijk doordat het karperbestand verkleint.

¹Zie o.a. H. Olde Venterink, M. J. Wassen, A. W. M. Verkroost, P. C. De Ruiter (2003). Species richness-productivity patterns differ between N-, P- and K-limited wetlands. *Ecology*, 84(8), 2003, pp. 2191–2199.

Vogels:

- braamsluiper: 1 territorium
- sprinkhaanzanger 1-2 territoria
- wielewaal: 1 territorium
- boomvalk: 1 waarschijnlijk broedgeval
- grote karekiet: 1 waarneming, waarschijnlijk niet gebroed
- lepelaar: tot 9 foeragerende exemplaren in juli
- grote zilverreiger: bijna dagelijks in september en oktober
- waterpieper: slaapplaats, tot ca. 85 ex.

Spinnen – zeldzame soorten:

- oeverspinnen
- gemarmerde galgspin
- rood visgraatje
- groene jachtspin

Sprinkhanen:

- zanddoortje: nieuw voor reservaat, massaal aanwezig in enkele open moerasvegetaties
- zuidelijk spitskopje: nieuw voor reservaat

Libellen:

- blauwe breedscheenjuffer: nieuw voor reservaat

2.4 *Overzicht van de uitgevoerde ontbossingen*

De ontbossingen waren gepland om uit te voeren door de vrijwilligers. Doordat we beslisten om enkele grote hooilanden een extra maaibeurt te geven bleef er in het najaar weinig tijd over voor de ontbossingen. Enkel op perceel 103b werd een klein deel ontbost. Op percelen 345, 305c en 402b werd de ontbossing voorlopig uitgesteld.

3 Planning beheer 2012

3.1 Overzicht geplande éénmalige beheerswerken

Percelen 305b, 328 en 343a worden geplagd (zie Afbeelding 3). Op deze percelen worden moerasvegetaties (riet Mr en grote zeggen Mc) nagestreefd. Na langdurig cyclisch beheer (maaïen om de 3-4 jaar) blijft wilgenopslag hier problematisch en wordt de doelvegetatie slechts ten dele bereikt (actueel te karakteriseren als Sf + Mr of Sf + Mc). Teneinde blijvende wilgenopslag op deze percelen te verwijderen zullen ze in 2012 afgeplagd worden. Bij het plaggen zal 10 – 30 cm van de bovenste bodemlaag verwijderd worden. Het plaggen wordt uitgevoerd in augustus of september (droogste periode). De nieuwe Ausgangssituatie zal lager gelegen en dus natter zijn, wat riet en grote zeggen een concurrentievoordeel biedt ten opzicht van wilgen. Om kieming van wilgen op de kale bodem te vermijden, zullen de plagplekken worden ingezaaid met Italiaans raaigras (*Lolium multiflorum*). Riet, oeverzegge, tweerijige zegge en moeraszegge zullen de plekken vanuit de naburige zones met wortelstokken en uitlopers snel terug koloniseren. We verwachten dat op korte termijn (1-3 jaar) de moerasplanten een dominante positie in de vegetatie zullen innemen.

3.2 Overzicht van uit te voeren ontbossingen

Perceelnr. ²	Opp. (ha)	Dossier	Actueel natuurtype	Doeltype	Geplande uitvoering
345	0.07 ha	Beheerplan 1997, §8.4.4.4; Eerste Monitoringrapport 2011 p. 18 en 21	Sf	Mr (RBB-rietland)	Sep–Nov
305c	0.04 ha	Beheerplan 1997, §8.4.4.5; Eerste Monitoringrapport 2011 p. 18 en 21	Sf	Mr (RBB-rietland)	Sep–Nov
344	0,21 ha	Beheerplan 1997, §8.4.4.7; Eerste Monitoringrapport 2011 p. 18 en 21	Sf	Mr (RBB-rietland)	Sep - Dec
347	0,23 ha	Beheerplan 1997, §8.4.4.6; Eerste Monitoringrapport 2011 p. 18 en 21	Sf	Hu (6510)	Sep – Dec
402c	0,02 ha	Beheerplan 1997, §8.4.3	Sf	Hakhout	Jan – Maa

Volgende ontbossingen hebben als doel om de verboste riet- en moerasvegetaties in het Centrale deel te herstellen en een grote aaneengesloten gordel van open water, verlandings- en moerasvegetaties te creëren met aansluitend een graslandzone met daarrond een brede zone voor spontane bosontwikkeling:

345: zuidkant van Talingven, doelstelling is aansluiten van moerasvegetatie in Talingven (kleine lisdodde) op rietvegetatie tussen Ruitersplas en Broekskot.

305c: doelstelling is uitbreiden van rietmoeras aansluitend op grootste plas (Broekskot)

² Kadasterperceelnummers zijn in de Hobokense Polder onbruikbaar omdat de percelen waarop het kadaster gebaseerd is onder een ophoging terecht zijn gekomen. De nummers in de kolom perceelnr. worden gelokaliseerd op bijgevoegde kaart.

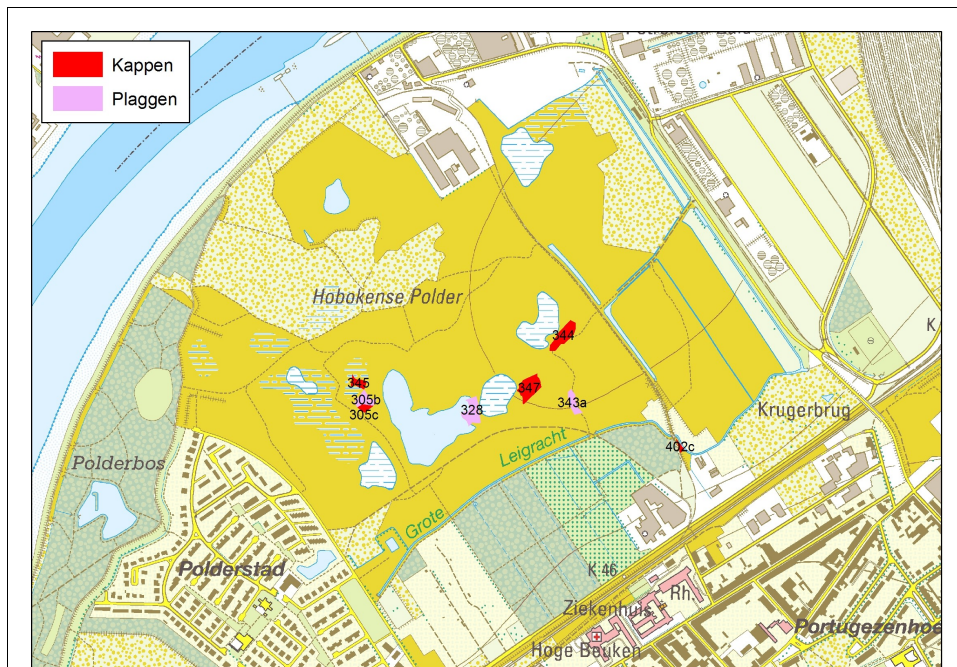
344 westzijde Reigershoek: uitbreiding van bestaand rietland

Uiteindelijk moet een zone van ca. 8 - 10 ha open water en moeras ontstaan welke geschikt zou kunnen zijn voor rietvogels van middelgrote moerassen (woudaapje, bruine kiekendief, grote karekiet, rietzanger, rietgors...)

Volgende ontbossing zijn bedoeld voor het herstel van grasland in verboste zones.

347: aansluiten van de graslandzone ten zuiden van de centrale moeraszone. Hierdoor ontstaat een groter leefgebied en betere verbindingsmogelijkheden voor (minder mobiele) graslandsoorten (invertebraten).

De ontbossing op perceel **402c** heeft voornamelijk een landschappelijk doel. Door het hoog opschieten van bomen en struiken op de oever van de Grote Leigracht wordt het zicht op de beek en aanpalend hooiland aan de wandelaar onttrokken. Deze ontbossing is eigenlijk een doorgedreven snoei of kan beschouwd worden als hakhout beheer. De hputige gewassen mogen terug uitgroeien maar zullen op termijn terug worden gezet.

Afbeelding 3: Te ontbossen en af te plaggen percelen in 2012.

3.3 Overzicht en wijzigingen onderhoudsbeheer

Nihil

4 Aanvraag huursubsidie

Nihil.

Verantwoordingsdocument dat 60% van de subsidie bedoeld voor het beheer, de monitoring en de openstelling werd besteed aan personeelskosten in 2011

In 2011 werden natuurbeheerwerken voor een bedrag van ca. 24,774 € uitbesteed aan derden. Dit is 77 % van de subsidie van 32.119,23 €. De rest werd gebruikt voor aankoop en onderhoud van materiaal en werking van het vrijwilligerbeheersteam.